

Organization for Security and Co-operation in Europe
Канцеларија на Претставникот за слобода на медиумите

**ВТОРА КОНФЕРЕНЦИЈА НА ОБСЕ ЗА МЕДИУМИТЕ ОД ЈУГОИСТОЧНА
ЕВРОПА**

ДЕКЛАРАЦИЈА

“Создавање на политики за иднината”

Втората Конференција на ОБСЕ за медиумите од Југоисточна Европа организирана од Канцеларијата на Претставникот на ОБСЕ за слобода на медиумите, во соработка со Мисијата на ОБСЕ во Србија, и со помош на Канцеларијата на ОБСЕ во Албанија, Мисијата на ОБСЕ во Косово, Мисијата на ОБСЕ во Црна Гора, Мисијата на ОБСЕ во Босна и Херцеговина, и Мисијата на ОБСЕ во Скопје, се одржа на 20 и 21 септември во Белград, Србија.

Околу 100 меѓународни и домашни експерти и медиумски претставници од Југоисточна Европа присуствуваа на конференцијата и дискутираа за последните случувања поврзани со медиумската слобода и предизвиците во регионот.

На конференцијата се дискутираше за државните политики и законите кои ја лимитираат слободата на медиумите, влијанието на бизнис интересите врз уредувачката политика, како и за темите поврзани со безбедноста на новинарите и самоцензурата.

Учесниците на конференцијата:

1. Ја прифаќаат важноста на конференцијата како регионален форум за актуелните теми и предизвиците за медиумската слобода и плурализам како важна обврска на ОБСЕ.
2. Го поздравуваат фактот дека беа дискутирани конкретни препораки кои ќе послужат како план за понатамошни активности и помош за земјите членки.
3. Свесни се дека иако во регионот постојат слободни медиуми и независно новинарство, медиумското законодавство, слабата имплементација, политичките и бизнис интересите сè уште негативно влијаат на медиумската слобода во Југоисточна Европа.
4. Ги повикуваат владите да ја поддржат независноста на јавните радиодифузни сервиси и да обезбедат неопходни правни, политички и организациски услови за нормално функционирање на финансиски независните и одржливи јавни радиодифузни сервиси.
5. Повторуваат дека јавните радиодифузни сервиси играат централна улога и затоа, мора да им биде дозволено да ја заштитат сопствената уредувачка независност од политички или економски влијанија.
6. Ги повикуваат владите да обезбедат соодветно спроведување на легислативата поврзана со јавниот сервис и радиодифузната дејност преку независен судски надзор и ефикасна јавна дебата.

7. Ги повикуваат владите да донесат закон за клеветата и да ја приспособат судската пракса во согласност со напредните меѓународни стандарди. Имено, случаите на клеветата треба да бидат разгледувани само во граѓанските и управните судови, додека при надоместокот за морална повреда треба да се почитува принципот на пропорционалност, за да не доведе до банкрот на медиумите и ефект на закана за новинарите.
8. Искажуваат голема загриженост во врска со нападите врз медиуми, вклучувајќи и закани против новинари и нивните семејства, нападите на сопственоста на медиумите, и нападите врз новинари кои покриваат јавни настани.
9. Ги поттикнуваат властите да ги интензивираат напорите во борбата против насилството врз новинари и да ги преземат сите неопходни активности да ги изведат одговорните за нападите пред лицето на правдата, и да ги интензивираат истрагите за поранешните случаи на убиства на новинари.
10. Нагласуваат дека уредувачката независност е неопходна за медиумите и не треба да биде загрозувана од влијанија на државата, корпоративни или политички интереси, вклучувајќи го и користењето на државната помош, преферирање медиуми при огласувањето и останати случаи со кои може да се изврши контрола врз медиумите.
11. Ја сфаќаат сериозноста од ризикот за монополизација на медиумите во Југоисточна Европа од страна на политички и бизнис кругови, кои ги протежираат сопствените агенди.
12. Ги повикуваат владите да ја препознаат оваа опасност за слободата на медиумите и да се спротивстават преку прифаќање и спроведување легислатива за транспарентност на медиумската сопственост што ќе го превенира намалувањето на медиумскиот плурализам. Информациите за медиумската сопственост треба да бидат достапни за јавноста.
13. Ги повикуваат сопствениците на медиумите да ја почитуваат уредувачката независност.
14. Ги повикуваат новинарите и издавачите да се договорат и потпишат договори и подзаконски акти кои ќе ја гарантираат уредувачката независност, кои ќе ги вклучуваат работните договори на уредниците и новинарите, кои ќе превенираат самоцензура и кои ќе поттикнуваат етичко новинарство базирано на професионалните стандарди договорени од новинарската фела.
15. Инсистираат на потребата за правно формализирање на условите за вработување во согласност со националните закони за работни односи.
16. Ја потврдуваат потребата од правото за пристап до информации како фундаментално човеково право и ги повикуваат властите да го почитуваат ова право.
17. Нагласуваат дека претставниците на медиумите треба да можат да го користат правото за пристап и дистрибуирање на владините информации во корист на јавноста.
18. Повторуваат дека новинарите не треба да бидат санкционирани за пронаоѓање, поседување и објавување на доверливи податоци кои се од јавен интерес.
19. Ги поттикнуваат владите да го олеснат патот на медиумите до владините информации со што би се овозможил нивен пристап до пошироката јавност.

20. Нагласуваат дека за подобра транспарентност на владата и целосен пристап до владините информации, правилата за класификација предвидени со националните закони, треба да се лимитираат во обем и временски. Само оние податоци чиешто објавување сериозно може да ја загрози националната безбедност треба да бидат класифицирани.

21. Велат дека истражувачкото новинарство кое е од општествен интерес е единствено возможно ако доверливите извори на новинарите можат да сметаат дека нивниот идентитет нема да биде откриен, и затоа ја поттикнуваат владата да воведат правни одредби во согласност со меѓународните стандарди кои ќе го гарантираат правото на новинарите да не ги откриваат своите доверливи извори.

22. Сметаат дека во дигиталната ера прашањето за издавање лиценци на терестријалните електронски медиуми останува важен приоритет на владата и треба да служи како поттик за плурализам и различност. Процесот на дигитализација во ниеден случај не смее биде искористен да се ограничи егзистенцијата на електронските медиуми и можноста да продолжат со работа по преминот на дигитално емитување.

23. Ги поттикнуваат владите да го поддржат и забрзаат процесот на дигитализација на јавните радиодифузни сервиси со цел да го овозможат нивното функционирање како јавен сервис и придонесат за зајакнување на демократската дебата и демократските вредности.

Белград, 21 септември 2012